

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสังคมปัจจุบัน Sexual Risk Behavior among High School Students in Current Society

มาลี สบายยิ่ง
Malee Sabaiying

ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Department of Foundation Education, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

ติดต่อผู้เขียน malee588@gmail.com

ส่งบทความ 6 กันยายน 2561 ■ แก้ไข 27 พฤศจิกายน 2561 ■ ตอบรับ 12 ธันวาคม 2561 ■ เผยแพร่ 11 ธันวาคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน ปีจบการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เคยมีเพศสัมพันธ์จำนวน 15 คน ชาย 5 ราย หญิง 10 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเขียนรายงานผลโดยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้งชายและหญิงบางส่วนยังมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 12 ปี จนถึง 17 ปี เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน และการไม่ใช่วิธีการป้องกันทุกครั้งในการมีเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมเหล่านี้มีความเสี่ยงในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และอาจก่อให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ได้แก่ 1) อิทธิพลจากสื่อ คือ นักเรียนชายและหญิงรู้จักกับคู่นอนทางทางติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายทางสังคม 2) ทักษะคิดทางเพศ มีมุมมองว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องธรรมดาและยอมรับได้ 3) กลุ่มเพื่อนส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบ 4) ครอบครัวการเปิดกว้างเรื่องเพศ แสดงออกถึงการรับรู้และยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นในครอบครัวมากขึ้น

คำสำคัญ: พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย, สังคมสมัยใหม่

Abstract

The objective of this research was to study sexual risk behaviors, the factors that related to sexual risk behaviors among high school students, grade 11. Data were collected through in-depth interviews with 15 students divided into 5 males and 10 females who had sexual intercourse. The data were content analyzed and presented with description.

The finding indicated that both male and female students still had sexual risk behavior: they had sexual intercourse was 12-17 years, had multiple partners and not used condom. These behavior risk to unwanted pregnancy and risk to sexual transmitted disease. Factors that related to sexual risk behavior were 1) Media influences-male and female contact their partner through social network. 2) Sexual attitudes-their opinions were sexual intercourse was normal and accepted. 3) Peer group –imitation behavior 4) Family –their parents perceived and accepted the sexual intercourse of adolescence.

Keywords: sexual risk behavior, high school students, modern society

■ บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผลจากการพัฒนาประเทศ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมที่มีการติดต่อสื่อสารสะดวกรวดเร็วมากขึ้น โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มที่รับและตอบสนองต่อค่านิยม ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกด้านการแต่งกาย วิธีการดำเนินชีวิต การใช้เวลาว่าง รวมทั้งแนวคิดทางขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี เช่น การคบเพื่อนต่างเพศ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การใกล้ชิดกับเพศตรงข้ามมากขึ้น (สุธีรัตน์ ยั่งยืน, อุดมศักดิ์ มหาวีรวัฒน์, ธีรรัตน์ สมดี, และ สุวิมล สงกลาง, 2553) ประกอบกับ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และมีความต้องการมีเพศสัมพันธ์ตามธรรมชาติของร่างกายเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในลักษณะการเปิดกว้างทางสังคม ทำให้วัยรุ่นมักประสบปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (เฉลิมศรี อานก่าปัง, 2552) และจากการศึกษาของ สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์ (2552) ยังพบว่า วัยรุ่นไทยที่เคยมีเพศสัมพันธ์ล้วนแต่เคยเปิดรับสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตทั้งสิ้น การเปิดรับสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตจำนวนมากส่งผลต่อความถี่ในการมีเพศสัมพันธ์มากขึ้นด้วย นอกจากนี้ รักเกล้า มีคิล และ ฟารุง มีอุตร (2558)

พบว่า การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก 1) สาเหตุส่วนบุคคล ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา 2) สาเหตุด้านครอบครัว พ่อแม่ไปทำงานต่างถิ่น ตายายเป็นผู้เลี้ยงดูบุตร 3) สาเหตุด้านสังคมและสื่อเกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป อิทธิพลจากสื่อโดยเฉพาะสื่ออินเทอร์เน็ต ส่งผลต่อการเลียนแบบในเรื่องเพศและการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) Bandura (1977) มีความเชื่อว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ การเรียนรู้เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม ซึ่งทั้งผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลซึ่งกันและกันพฤติกรรมของคนส่วนมากเป็นการเรียนรู้จากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากตัวแบบ ในขณะที่ วีระชัย ลิทธิปิยะสกุล, พิชานัน หนูวงษ์, รัชนี ลักษณะานนท์, และ เบญญา ยมสาร (2556) พบว่า ปัจจัยที่สำคัญเป็นเหตุจูงใจในการมีเพศสัมพันธ์ คือ การอยู่กันสองต่อสอง ร้อยละ 35.0 และปัจจัยเสริมให้วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ คือ การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 80.3 และการดูสื่อลามกซึ่งส่วนมากเป็นคลิปมือถือมากถึงร้อยละ 65.7

ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องที่พบบ่อยในสังคมและยากต่อการแก้ไข และจากรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นของจังหวัดสงขลา พบว่า สถิติการคลอดมีชีพของวัยรุ่นจังหวัดสงขลาในปีงบประมาณ 2557-2560 พบว่า การคลอดมีชีพในหญิงอายุ 15-19 ปี 1,000 คน พ.ศ. 2557-2560 เท่ากับ 43.11, 39.26, 19.06 และ 24.98 ตามลำดับ สถิติการตั้งครรภ์ซ้ำในหญิงอายุน้อยกว่า 20 ปี พ.ศ. 2557-2560 ร้อยละ 14.93, 19.67, 19.23 และ 20.88 ตามลำดับกล่าวคือ ในปี 2560 ในกลุ่มหญิงที่ตั้งครรภ์ซ้ำ 100 คนมีหญิงที่อายุน้อยกว่า 20 ปีเท่ากับ 20.88 คน (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 2561) สถานการณ์การตั้งครรภ์ของวัยรุ่นส่งผลกระทบเชิงลบทางสุขภาพของแม่วัยรุ่นและทารก ทั้งยังทำให้เสียโอกาสทางการศึกษาหน้าที่การงาน ขาดความพร้อมในการเลี้ยงดูบุตร ส่งผลให้เด็กจำนวนหนึ่งถูกทอดทิ้งหรือเติบโตมาอย่างไม่มีคุณภาพ

ดังนั้นจากสถานการณ์การตั้งครรภ์ของแม่อายุน้อยกว่า 20 ปี ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศครอบครัวและผู้ใกล้ชิดได้เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้นักเรียนเหล่านี้ประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา

และการดำเนินชีวิตต่อไปได้

■ วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์จากสถานศึกษา 5 แห่งในจังหวัดสงขลา การเข้าถึงกลุ่มตัวอย่างดำเนินการผู้วิจัยโดยประสานกับครูอนามัยโรงเรียนขอเก็บข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์และนักเรียนยินยอมเต็มใจในการให้ข้อมูล และหากคำถามข้อใดที่นักเรียนไม่ประสงค์ตอบคำถามก็สามารถปฏิเสธได้ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 5 คน นักเรียนหญิงจำนวน 10 คน จำนวนไม่เท่ากันเนื่องจากความสมัครใจของกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและเขียนรายงานผลโดยการพรรณนา

■ นิยามศัพท์การวิจัย

พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (20 ปี) การมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนและการไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

■ ผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอใน 2 ประเด็น ได้แก่ พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษาและศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษามีดังนี้

1. พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนในสถานศึกษา

จากการศึกษาผู้วิจัยได้นำเสนอพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พฤติกรรมการมีคู่นอนที่มากกว่าหนึ่งคน และพฤติกรรมการไม่ป้องกันทางเพศ ดังนี้

1.1 พฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีเพศสัมพันธ์ในช่วงที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น และกำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษา โดยการมีเพศสัมพันธ์อายุน้อยสุด ในช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และเพศสัมพันธ์อายุมากที่สุดในช่วงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ดังคำสัมภาษณ์

“...เราคบกับแฟนคนนี้นคนเดียว เราเริ่มมีอะไรกันกับแฟนตอน ม.4 เพราะตอนนั้นเราออกไปอยู่หอแฟนเราไปหาอยู่บ่อย ๆ จนเราคบกันได้ 3 ปี แล้วก็ท้อง... (สา (นามสมมุติ), 2560, กุมภาพันธ์ 15, สัมภาษณ์)

“...มีเพศสัมพันธ์ตอน ป.6 ตอนไปครั้งแรกหนูถูกบังคับขึ้นใจ แต่ก็อยากลองและรู้สึกว่ารักแฟนพอมานหลัง ๆ แอบหนีออกมาจากบ้านเพื่อมาทำอะไรกัน ...”

(ชะเอม (นามสมมุติ), 2560, กุมภาพันธ์ 15, สัมภาษณ์)

1.2 พฤติกรรมการมีคู่นอนที่มากกว่าหนึ่งคน
ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงกลุ่มตัวอย่างหลายคนเคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนชายมากกว่า 1 คน ส่วนนักเรียนชายกลุ่มตัวอย่างชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายบางคน เคยมีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์หลายคนร่วมกับกลุ่มเพื่อน โดยมองเป็นเรื่องของความสนุกและท้าทาย ดังคำสัมภาษณ์

“...มีอะไรกับผู้หญิงคืนวันนั้นทั้งหมด 3 คน ตอนแรกผมได้เขาก่อน พอเสร็จจากผมเขาก็ออกมานั่งอ้อยเพื่อนผมอีก 2 คน เพื่อนผมคนนั้นก็พาผู้หญิงคนนั้นเข้าห้องไปมีอะไรกัน สักพักเพื่อนผมอีกคนก็ตามเข้าไปแล้วก็ทำอะไรด้วยกัน พอตอนเช้ากลับบ้านกันก็ปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ผู้หญิงคนนั้นก็ไม่ได้โกรธ เขาพูดไปหัวเราะไป เขาบอกว่าชอบตลกดี เราจะได้สนิทกัน...”

(เต (นามสมมุติ), 2559, กันยายน 8, สัมภาษณ์)

1.3 พฤติกรรมการไม่ป้องกันทางเพศ ถือเป็นพฤติกรรมหนึ่งที่ทำให้เกิดความเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น คือการไม่ใช้ถุงยางอนามัย เพราะถุงยางอนามัยจะช่วยป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ และช่วยป้องกันการเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี จากการศึกษาพบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ยังละเลย มองข้ามปัญหาเหล่านี้ และแสดงพฤติกรรมการขาดการป้องกันทางเพศที่ถูกต้อง โดยการไม่ใช้ถุงยางอนามัยขณะมีเพศสัมพันธ์ ดังคำสัมภาษณ์

“...ช่วงแรก ๆ แฟนก็ใส่ถุงยางอยู่ค่ะ แต่ช่วงหลัง ๆ ไม่ พอป้องกันมาสักกระยะนึง คิดว่าไม่มีอะไรแล้วไง แล้วก็เลยแบบไม่ต้องใส่ก็ได้ ใส่มันไม่ใส่มัน...”

(ป๊อบ (นามสมมุติ), 2559, กรกฎาคม 10, สัมภาษณ์)

“...เมื่อก่อนเวลาเรามีเพศสัมพันธ์เราจะใส่ถุงยางทุกครั้ง แต่มาครั้งนี้เรานับหน้าเจ็ดหลังเจ็ด แต่เรานับผิด อีกอย่างไม่ได้ใส่ถุงยางด้วย ก็เลยท้อง...”

(สา (นามสมมุติ), 2560, กุมภาพันธ์ 15, สัมภาษณ์)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน มีดังนี้

2.1 อิทธิพลจากสื่อ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนนิยมใช้สื่อเครือข่ายสังคมในการติดต่อสื่อสารระหว่างชายและหญิงบนโลกออนไลน์ ผ่านแชทเพชบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ จนนำไปสู่การนัดพบและมีเพศสัมพันธ์กันครั้งแรกที่พบกันเนื่องจากมีความรู้สึกคุ้นเคยจากการพูดคุยกันทางสื่อออนไลน์ การมีเพศสัมพันธ์ที่รู้จักตัวตนกันน้อยมีส่วนทำให้ระยะเวลาในการคบหากันต่อไปสั้น เลิกกันเร็ว ทำให้นักเรียนหญิงเสียใจจะต้องหาแฟนคนใหม่ ทำให้มีคู่นอนหลายคน สำหรับนักเรียนชายส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์ในทางที่ผิด โดยการใช้สื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศจึงต้องมีเพศสัมพันธ์ ประกอบกับปัจจุบันสื่อวัยรุ่นทางเพศต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีความรวดเร็ว ทั้งยังขาดมาตรการควบคุม และขาดการจำกัดการเข้าถึงของวัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี ดังคำสัมภาษณ์

“...คิดว่าหลายสิ่งนะพี่ อย่างอินเทอร์เน็ทก็เคยดูบ่อย เว็บหนังโป๊ก็เข้าง่าย พิมพ์ก็เกล็ดก็ได้ หรือเข้าเว็บมันเลย เอ็กชอะไรสักอย่างจำไม่ได้ ก็ดูฟรี ชอบดูนะอยากรู้ว่าทำยังไง ...”

(หมวย (นามสมมุติ), 2559, กันยายน 8, สัมภาษณ์)

“...แฟนคนที่ 4 เรียนปวช.3 เราเรียนอยู่ ม.5 เจอกันทางเฟซ คุยกันหนึ่งเดือน ผู้ชายมารับไปเปิดห้องแล้วมีอะไรกัน 1 ครั้ง...”

(เดียร์ (นามสมมุติ), 2560, พฤษภาคม 3, สัมภาษณ์)

2.2 ทศนคติทางเพศ เป็นอีกหนึ่งปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จากการศึกษาพบว่า การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ส่วนหนึ่งมาจากความอยากรู้ อยากลอง ประกอบกับมุมมองทางเพศของวัยรุ่นในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในเรื่องของมุมมองความรักกับการมีเพศสัมพันธ์ การคบซ้อน การเสกติดเช็กส์ การมองเรื่องเช็กส์เป็นเรื่องปกติ เปิดเผย ยอมรับได้ในกลุ่มเพื่อน ประกอบกับครอบครัวในยุคปัจจุบันมีการเปิดกว้างเรื่องเพศมากขึ้น กล่าวคือ ในช่วงวัยเรียนบางครอบครัวไม่ได้ปิดกั้นในการคบหาใจของวัยรุ่น อีกทั้งยังแสดงออกถึงการรับรู้และการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของลูกด้วย ทั้งนี้ทศนคติและมุมมองทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปของเพศหญิงและชาย ถือเป็นปัจจัยที่นำไปสู่พฤติกรรมทางเพศที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังคำสัมภาษณ์

“...หนูคิดว่าเป็นการอยากรู้ อยากลองของวัยรุ่นนะคะ เห็นเพื่อนมีกันเราก็อยากมีบ้าง หนูคิดว่ามันเป็นเรื่องปกติค่ะ...”

(วรรณ (นามสมมุติ), 2559, สิงหาคม 21, สัมภาษณ์)

“...มีอะไรกับแฟนตอน ม.4 มีอะไรมาเรื่อย ๆ จนท้องตอน ม.5 ที่ท้องคือไม่ได้พลาดค่ะ เราตั้งใจเพราะแฟนก็มีงานทำ ตอนนั้นท้องตอนเรียนก็มีคนเอาไปนินทา แต่เราไม่สนใจเพราะพ่อแม่เรารับรู้...”

(สา (นามสมมุติ), 2560, กุมภาพันธ์ 15, สัมภาษณ์)

“...พ่อก็รู้ว่ามิแฟน มีอะไรกับแฟน พ่อไม่ว่าอะไร บอกแค่ว่าเรียนให้จบ ม.6 ก็แล้วกัน อย่าให้ท้อง....”

(ฝน (นามสมมุติ), 2559, สิงหาคม 21, สัมภาษณ์)

“...ตอนนั้นผมกินเหล้าเมาแล้วเขาก็อ่อยผมด้วยความที่กินเหล้าเมาเกินไปตามอารมณ์ แต่ผู้หญิงคนนั้นเขาแรง ออรัรมีแฟนมาเยอะ บางคนก็ไม่ใช่เป็นแฟนเขาก็เสียตัว เพื่อนในห้องก็รู้กัน...”

(เต (นามสมมุติ), 2558, กันยายน 8, สัมภาษณ์)

2.3 สถานการณ์ ถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน จากการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กันที่บ้านของนักเรียน การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนส่วนหนึ่งมาจากสถานที่ บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมโดยรอบ จากสภาพสังคมปัจจุบันที่พ่อแม่ทำงานนอกบ้าน นักเรียนพาแฟนมาที่บ้านอยู่กันตาม

ลำพังทำให้เปิดโอกาสของการอยู่ด้วยกันสองต่อสองของนักเรียนในสถานที่ลับตาคนทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ขึ้น เช่น บ้าน หอพัก และรีสอร์ท เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน ประกอบกับการเกิดขึ้นของห้องพักรายวันที่มีราคาถูก เข้าถึงได้ง่าย และไม่มีภาระจำกัดอายุของผู้เข้าพัก ทำให้สถานที่เหล่านั้นกลายเป็นแหล่งมั่วสุมและนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย ดังคำสัมภาษณ์

“...บรรยากาศมันพาไป บางครั้งเวลาผมไปหาแฟนที่หอก็ไม่ได้คิดที่จะไปมีอะไรกัน แต่ไม่มีใครมีแค่เรา 2 คน พุดไปพุดมามันก็เกิดอารมณ์ครีบกก็เลยมีเพศสัมพันธ์กัน อีกอย่างตอนนี้รีสอร์ทเกิดขึ้นเต็มไปหมด มีหลายราคาให้เราได้เลือก จะเอาราคาไหนประมาณไหน สถานที่มีทุกรูปแบบครับ...”

(ยุทธ (นามสมมุติ), 2559, สิงหาคม 21, สัมภาษณ์)

2.4 อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นแสดงออกถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มเพื่อนเป็นปัจจัยสำคัญมากสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา เนื่องจากช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับทางสังคม โดยเฉพาะการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งถือเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดและสนิทสนมมากที่สุด วัยรุ่นจึงเลือกที่จะแสดงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผ่านการเลียนแบบและกระทำตาม ๆ กัน เพื่อไม่ให้เกิดรู้สึกแตกต่างจากคนอื่น ดังคำสัมภาษณ์

“...ในขณะที่เรามีเวลาว่างผู้ชายก็จะพูดถึงแต่เรื่องผู้หญิง ใครคบกันกับใครเพื่อนมันก็มักจะล้อเป็นประจำว่า เรียบร้อยยังวะ ก็จะแซวกันอย่างนี้เป็นประจำ หากเพื่อนคนไหนไม่กล้าที่จะมีอะไรกับผู้หญิงเพื่อนมันก็ล้อว่า เฮย...ไม่แน่วนี้หว่า...”

(ธีระยุทธ (นามสมมุติ), 2559, สิงหาคม 21, สัมภาษณ์)

2.5 ความใกล้ชิดของครอบครัว จากการศึกษาพบว่า การที่พ่อแม่ไม่ให้ความเอาใจใส่ดูแลใกล้ชิดมีผลให้นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ การไม่มีเวลาให้ของครอบครัว จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นต้องออกไปหาที่พึ่งจากคนอื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนและแฟน ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ดังคำสัมภาษณ์

“...บางครั้งครอบครัวก็สำคัญ เวลาเราอยากจะปรึกษาอะไร หากพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลา เราไม่รู้จะปรึกษาใคร ก็ต้องพูดคุยปรึกษาเพื่อนหรือแฟน จนทำให้เราต้องมีอะไรกัน...”

(ทิพย์ (นามสมมุติ), 2559, สิงหาคม 21, สัมภาษณ์)

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนพบว่า นักเรียนทั้งชายและหญิงกลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ คือ มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุ 12 ปีจนถึง 17 ปี เคยมีเพศสัมพันธ์กับคู่นอนมากกว่าหนึ่งคน และการไม่ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งในการมีเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมเหล่านี้มีความเสี่ยงในการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ และอาจก่อให้เกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของลำเจียก กำธร (2557) ที่พบว่า การตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ อายุของวัยรุ่นที่มีเพศสัมพันธ์ในครั้งแรก มีแนวโน้มที่จะมีอายุลดลง โดยเฉพาะวัยรุ่นอายุ 15-17 ปี พบว่า จำนวน 1 ใน 3 ของวัยรุ่นดังกล่าวไม่ได้ป้องกันการตั้งครรภ์เมื่อมีเพศสัมพันธ์ เป็นไปในทางเดียวกับยุพา เสงจำรัส และคณะ (2556) ที่พบว่า รูปแบบพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนขึ้นอยู่กัอายุที่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก นักเรียนนักศึกษาส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุ 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.85 ของผู้เคยมีเพศสัมพันธ์ โดยอายุต่ำสุดที่เคยมีเพศสัมพันธ์ คือ 9 ปี และสูงสุดอายุ 21 ปี เช่นเดียวกับ อนงค์ ประธานวันกิจ, ประณีต ส่งวัฒนา, และบุญวดี เพชรรัตน์ (2552) ที่กล่าวไว้ว่า วัยรุ่นและเยาวชนร้อยละ 48.6 เชื่อว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่จะมีเพศสัมพันธ์กับ "กิ๊ก" แม้จะมีคนรักอยู่แล้ว รวมทั้งเชื่อว่าการใช้ถุงยางอนามัยทำให้มีเพศสัมพันธ์มากขึ้นเพราะไม่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ และอายุเฉลี่ยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก คือ 15.9 ปี

ข้อค้นพบที่น่าสนใจสำหรับการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในครั้งนี้คือ นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเร็วกว่านักเรียนชายคือ มักมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นและมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคู่นอนคนเดียวและเริ่มมีเพศสัมพันธ์ตอนเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อีกประการหนึ่งคือ ส่วนใหญ่มีการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกกล่าวคือ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักในการใช้ถุงยางอนามัยและยอมรับในการใช้ถุงยางอนามัยเป็นเรื่องปกติไม่เขินอาย

ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนแบ่งเป็น 5 กรณี ดังนี้

1) อิทธิพลจากสื่อ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและหญิงรู้จักกับคู่นอนทางการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ จนนำไปสู่การนัดพบและการมีเพศสัมพันธ์ในที่สุด นักเรียนส่วนใหญ่ใช้สื่อออนไลน์ในทางที่ผิด โดยการใช้สื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศ ประกอบกับปัจจุบันสื่อyoutu

ทางเพศต่าง ๆ สามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีความรวดเร็วสอดคล้องกับ นิพนธ์ ดาราวุฒิมาประภรณ์ (2558) ที่พบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ เช่น Facebook Line MSN Hi5 ในการหาคู่และคู่นอนเป็นไปในทางเดียวกับ วิไลลักษณ์ วงศ์อาษา, ปิยะพร กองเงิน, และ สารารัตน์ วุฒิภาภา (2558) ที่พบว่า ปัจจัยด้านความเชื่อและค่านิยมของสังคม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ตมีส่วนกระตุ้นความต้องการทางเพศของวัยรุ่น

2) ทศนคติทางเพศ ผลการศึกษาพบว่า การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน มาจากความอยากรู้ อยากลอง ประกอบกับมุมมองทางเพศของวัยรุ่นในยุคปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในเรื่องของมุมมองความรักกับการมีเพศสัมพันธ์ การคบซ้อน การเสพติดเช็กส์ และการมองเรื่องเช็กส์เป็นเรื่องปกติ เป็นต้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางเพศของพ่อแม่ผู้ปกครองถึงการรับรู้และการยอมรับได้กับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรของลูกมากขึ้น สอดคล้องกับ พันธุ์ทิพย์ บุญเกื้อ (2560) ที่พบว่า การตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์มาจากทัศนคติ ที่มองว่าการถูกเนื้อต้องตัวและการมีแฟนเป็นเรื่องธรรมดา และมาจากการมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การอยู่กันตามลำพังในที่ลับตา

3) สถานการณ์ ผลการศึกษาพบว่า สถานที่ บรรยากาศการอยู่ด้วยกันสองต่อสองของนักเรียนในสถานที่ลับตาคน การเกิดขึ้นของห้องพักรายวันที่มีราคาถูก เข้าถึงได้ง่าย และไม่มีมีการจำกัดอายุของผู้เข้าพัก การที่พ่อแม่ไปทำงานนอกบ้านในสังคมสมัยใหม่ บ้านไม่มีใครอยู่เปิดโอกาสให้นักเรียนอยู่กับเพื่อนต่างเพศตามลำพัง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียน

4) อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมักแสดงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ผ่านการเล่นแบบเพื่อไม่ให้เกิดความรู้สึกแตกต่างจากคนอื่น และเกิดการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน สอดคล้องกับ รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ และ พรนภา หอมสินธุ์ (2557) ที่พบว่า หากวัยรุ่นรับรู้ว่าเป็นส่วนใหญ่มักมีเพศสัมพันธ์จะมีแนวโน้มการมีเพศสัมพันธ์สูงเป็นสองเท่าของวัยรุ่นที่รับรู้ว่าเป็นเพื่อนมีเพศสัมพันธ์น้อย

5) ความใกล้ชิดของครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า การที่ผู้ปกครองไม่ให้การดูแลใกล้ชิด การไม่มีเวลาให้ของครอบครัว ทำให้วัยรุ่นต้องออกไปหาที่พึ่งจากคนอื่น โดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนและแฟน ประกอบกับครอบครัวในยุคปัจจุบันมีการเปิดกว้างเรื่องเพศมากขึ้น ทั้งยังมีการแสดงออกถึงการรับรู้และการยอมรับทางเพศ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนึกมาตฐานการพัฒนาลัทธิสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2553) ที่พบว่า ประมาณครั้งหนึ่งของครอบครัวที่ศึกษายอมรับได้

กับการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนของบุตรหลาน ซึ่งแสดงถึงการยอมรับกระแสโลกาภิวัตน์ที่กระทบต่อการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นไทยที่เปิดโอกาสให้มีเพศสัมพันธ์ และการตั้งครร์ก่อนวัยอันควร

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษา ผู้วิจัยพบประเด็นที่น่าสนใจ คือ ในสังคมปัจจุบันเป็นของการใช้เทคโนโลยีสื่อสาร นักเรียนสามารถรู้จักติดต่อพูดคุยกับเพื่อนต่างเพศทางเครือข่ายสังคมในขณะที่อยู่ที่บ้าน ทำให้รู้สึกสนิทสนม เมื่อพบกันครั้งแรกจึงนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์อย่างรวดเร็ว ในยุคนี้อิทธิพลจากสื่อจึงถือว่าเป็นปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน รองลงมาคือทัศนคติทางเพศของนักเรียนที่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของเพื่อนมากขึ้น เนื่องจากในสังคมมีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ประกอบกับสังคมมีความเปิดกว้างในเรื่องเพศมากกว่าในอดีต ทำให้สื่อต่างๆ เข้ามามีบทบาทสำคัญและส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติมุมมองทางเพศของวัยรุ่น อันจะนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียน สิ่งที่พบอีกประการหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าคือ พ่อแม่มีการยอมรับ รับรู้การมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงมากขึ้น รวมทั้งการยอมรับรับรู้ถึงการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงในกลุ่มมิใช่เรื่องที่เป็นความลับอีกต่อไป สิ่งที่พบอีกประการคือกลุ่มนักเรียนหญิงกล้าแสดงออก เปิดเผยตัวเรื่องประสบการณ์ทางเพศของตนเองมากกว่านักเรียนชาย รวมทั้งการมีคู่นอนมากกว่าหนึ่งคนก็พบในนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชาย สะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในกลุ่มนักเรียนหญิงที่สังคมต้องให้ความสนใจตระหนักถึงการรู้เท่าทันสื่อ การรู้จักผู้คนทางสื่อออนไลน์เพื่อป้องกันปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียนหญิงต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สถานศึกษาควรจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศแก่นักเรียน สอนทักษะชีวิตโดยใช้กิจกรรม ครูต้องทันสมัย รู้เท่าทันสังคมสมัยใหม่ รู้เท่าทันความเสี่ยงเพื่อจะได้ให้ความรู้แก่นักเรียนเพื่อป้องกันกรณีนักเรียนมีปัญหาทางเพศหรือตั้งครร์ไม่พร้อม ควรมีหน่วยงานในการดูแลให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด เช่น ครูอนามัยหรือครูแนะแนว เพื่อให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม

2. ภาครัฐและเอกชน ควรมีการวางมาตรการในการเข้าถึงที่พักรายวัน โรงแรมราคาถูก รีสอร์ทควรจำกัดอายุ

ในการเข้าถึง เพื่อป้องกันการมีวรสุมทางเพศของนักเรียน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการลดความเสี่ยงในชุมชน การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนให้ครอบครัวมีความรู้ความเข้าใจในการดูแลนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาแบบการสร้างเสริมทักษะชีวิตด้านเพศศึกษาในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน
3. ควรมีการศึกษาทัศนคติและแนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักเรียนจากครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด เพื่อให้ได้รายละเอียดและมุมมองที่เพิ่มมากขึ้น
4. ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณหรือแบบผสมผสาน

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศรี อานก่าปิง. (2552). การตั้งครร์ก่อนวัยอันควรของวัยรุ่นหญิงในตำบลหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา. (วิทยานิพนธ์ สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ-นครราชสีมา, นครราชสีมา.
- นิพนธ์ ดารารุฒิมาประกรณ์. (2558). *วัยรุ่นใช้สื่อออนไลน์อย่างไรในการหาคู่*. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 “ประชากรและสังคม 2558” โดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- พันธุ์ทิพย์ บุญเกื้อ. (2560). การศึกษาการตั้งครร์ที่ไม่พึงประสงค์ของวัยรุ่นในอำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร. *วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน*, 5(2), 197-216.
- ยุพา เสงจรัส, กุลธิดา เชิงฉลาด, ชรัส ภิรมย์, ศิริลักษณ์ จันทรรณ, พัชรา เลิศประเสริฐศิริ, และ ลัดดาวัลย์ แยมอุบล. (2556). การเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารวิชาการ สถาบันพลศึกษา*, 5(3), 1-16.
- รักเกล้า มีคิล, และ ฟารุง มีอตร. (2558). *การตั้งครร์ไม่พร้อมในวัยรุ่น “สาเหตุ และแนวทางแก้ไข” กรณีศึกษาวัยรุ่นในเขตชนบทแห่งหนึ่ง จังหวัดขอนแก่น*. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ครั้งที่ 2 “งานวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น”. โดย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.
- รุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, และ พรนภา หอมสินธุ์. (2557). การสื่อสารของบุตรสาวกับมารดาเกี่ยวกับความเสี่ยงทางเพศและปัจจัยด้านจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการมีเพศสัมพันธ์ของนักเรียนหญิง. *วารสารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยบูรพา*, 9(2), 33-34.

- ลำเจียก กำธร. (2557). วัยรุ่น...วัยรุ่นกับปัญหาการตั้งครรภ์
ไม่พร้อมป้องกันอย่างไร. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
กรุงเทพ*, 30(3), 97-105.
- วิไลลักษณ์ วงศ์อาษา, ปิยะพร กองเงิน, และ สารรัตน์ วุฒิอาภา.
(2558). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่นหญิง:
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง. *วารสารสาธารณสุขศาสตร์*,
45(3), 285-297.
- วีระชัย สิทธิปิยะสกุล, พิชานัน หนูวงษ์, รัชนิ์ ลักษณะานนท์, และ
เบญจยา ขมสาร. (2556). ความคิดเห็นและพฤติกรรมเสี่ยง
ทางเพศของวัยรุ่นในประเทศไทย. *วารสารวิชาการสาธารณสุข*,
22(6), 979-987.
- สมเดช รุ่งศรีสวัสดิ์. (2552). *การเปิดรับสื่อลามกทางอินเทอร์เน็ตกับ
การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. (2561). รายงานการประชุมสถิติอัตรา
การคลอดมีชีพของวัยรุ่น. สืบค้นจาก www.thainews.prd.go.th/website_th/news/print_news/WNSOC6101220010015
- สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2553).
*บทบาทของครอบครัวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร
ของวัยรุ่นไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์.
- สุนิรัตน์ ยั่งยืน, อุดมศักดิ์ มหาวิวัฒน์, อิดารัตน์ สมดี, และ
สุวิมล สงกลาง. (2553). ความตระหนักในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์
ที่ปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัยของวัยรุ่น. *วารสารวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 29(4), 420-427.
- อนงค์ ประธานวันกิจ, ประณีต ส่งวัฒนา, และ บุญวดี เพชรรัตน์.
(2552). ความเชื่อเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์และรูปแบบพฤติกรรม
ทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนในสถานศึกษาจังหวัดสงขลา.
สงขลานครินทร์เวชสาร, 27(5), 370-380.
- Bandura, A. (1977). *Social leaning theory*. New Jersey:
Prentice-Hall Inc.